

PROTOKÓŁ Z 3. POSIEDZENIA
4. KADENCJI SPOŁECZNEJ RADY DS. ALTERNATYWNYCH METOD
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW PRZY MINISTRZE SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dn. 11 marca 2020 r.

Ministerstwo Sprawiedliwości, Al. Ujazdowskie 11

Obecni byli:

Członkowie Rady:

1. Teresa Bodys – Sędzia Sądu Okręgowego w Zamościu,
2. ks. dr hab. Włodzimierz Broński – mediator,
3. not. Jarosław Czarnecki – przedstawiciel Stowarzyszenia Notariuszy RP,
4. Magdalena Grudziecka – mediator,
5. Janusz Kaźmierczak – mediator,
6. r. pr. dr Mariusz Maciejewski – przedstawiciel Sądu Polubownego przy KNF,
7. r. pr. Andrzej Misiak – mediator,
8. r. pr. Tomasz Parkasiewicz – przedstawiciel Krajowej Rady Radców Prawnych,
9. r. pr. dr Grzegorz Skrobotowicz – mediator,
10. Katarzyna Zimmer-Drabczyk – przedstawiciel NSZZ „Solidarność”.

Przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości:

1. Aleksandra Rusin-Batko – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości,
2. Agnieszka Markocka – Naczelnik Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
3. Adrianna Aftańska – Sekretarz w Wydziale ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości.

Program posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia przez Panią Sędzią Aleksandrę Rusin - Batko – Zastępcę Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości
2. Omówienie propozycji działań Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości na rok 2020

3. *Przerwa kawowa*
4. Omówienie propozycji działań Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości na rok 2020 – kontynuacja
5. Propozycje przeprowadzenia mediacji na etapie wykonania kary na kanwie art. 162 Kodeksu karnego wykonawczego – dr Grzegorz Skrobotowicz
6. *Przerwa obiadowa*
7. Propozycje przeprowadzenia mediacji na etapie wykonania kary na kanwie art. 162 Kodeksu karnego wykonawczego – dr Grzegorz Skrobotowicz – kontynuacja
8. Powołanie grup roboczych IV Kadencji Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości
9. *Wolne wnioski*
10. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia

Przebieg posiedzenia:

Posiedzenie o godz. 10.15 otworzyła Pani Aleksandra Rusin - Batko – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich, która powitała wszystkich zebranych, przedstawiła porządek spotkania oraz omówiła dwa realizowane w Ministerstwie Sprawiedliwości projekty, tj. utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz pilotaż programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie.

Pani Dyrektor poinformowała, że celem pierwszego projektu jest profesjonalizacja zawodu mediatora poprzez utworzenie, prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Krajowego Rejestru Mediatorów. Zaznaczyła, że będzie to rejestr publiczny, zawierający informacje o osobach wykonujących zawód mediatora, co pozwoli na uporządkowanie działalności mediatorów w Polsce. Podkreśliła, że powstanie rejestru nie będzie miało wpływu na uprawnienia już działających mediatorów.

Następnie Pani Dyrektor przedstawiła założenia projektu pilotażu. Wyjaśniła, że zakłada on wybranie, na terenie jednostek penitencjarnych biorących udział w projekcie, dwóch Koordynatorów ds. mediacji i sprawiedliwości naprawczej oraz wyznaczenie pokoi, w których odbywać się będą spotkania mediacyjne i spotkania informacyjne z zakresu mediacji. Wymieniła koordynatorów pilotażu, czyli podmioty odpowiedzialne za rozpowszechnianie idei programu i jego wdrażanie oraz nadzorujące jego przebieg. Ich przedstawiciele podejmować będą decyzje w ramach Rady ds. Sprawiedliwości Naprawczej, której przewodniczącym został Pan dr Marcin Romanowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Pani Dyrektor wyszczególniła również najważniejsze cele programu, do których należą:

- podnoszenie kwalifikacji funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz kadry cywilnej w zakresie idei sprawiedliwości naprawczej,
- propagowanie wśród osadzonych pożądanych postaw,
- wzmacnianie poczucia odpowiedzialności osób skazanych,
- przywrócenie równowagi w środowisku sprawcy i ofiary,
- zwiększenie świadomości sprawców przestępstw w zakresie swojego zachowania i zrozumienie krzywd, jakie wyrządzili,
- podnoszenie wśród skazanych poziomu gotowości do zadośćuczynienia pokrzywdzonym, ich bliskim i społeczności lokalnej.

W dalszej części posiedzenia, mecenas Andrzej Misiak dokonał omówienia dobrych praktyk wprowadzonych przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi. W 2019 r. wspomniany sąd wdrożył, w porozumieniu z Łódzkim Porozumieniem Mediatorów, program mający na celu zwiększenie spraw kierowanych do mediacji i popularyzowanie tej formy rozstrzygnięcia sporu. Pan mecenas Misiak wspominał, że istotnym elementem programu było utworzenie zielonego pokoju – pokoju przeznaczonego na dyżury mediatorów. Podkreślił, że zaprezentowane dane pokazują znaczący wzrost liczby spraw kierowanych do mediacji (153 w 2018 r. i 385 w 2019 r. - wzrost o 151%) oraz zwiększenie liczby spraw zakończonych ugodą na skutek mediacji (55 w 2018 r. i 60 w 2019 r. - wzrost o 9%).

Pan Andrzej Misiak poruszył także temat Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1141). Zwrócił uwagę na oddział V rozporządzenia - spotkania informacyjne i potrzebę wydania aktu wykonawczego do § 148 dot. możliwości wyrażenia przez stałego mediatora zgody na przeprowadzenie spotkania informacyjnego bez odrębnego wynagrodzenia.

Wywiązała się dyskusja, podczas której członkowie Rady wymienili swoje spostrzeżenia w zakresie kosztów spotkania informacyjnego. Pojawiły się głosy, że nikt nie skorzysta z postępowania informacyjnego jeśli trzeba będzie za nie płacić. Padła propozycja, która spotkała się z aprobatą członków Rady, aby koszty spotkania informacyjnego były pokrywane przez Skarb Państwa. Poddano również pod rozważenie zmianę przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 921), polegającą na dodaniu w § 1 zapisu „(...) za prowadzenie **spotkania informacyjnego** i postępowania mediacyjnego (...)” a także modyfikację § 2, dodając zapis o wysokości wynagrodzenia za przeprowadzenie spotkania informacyjnego.

Członkowie Rady zgodzili się, że zaproponowana kwota 70 zł za przeprowadzenie postępowania informacyjnego jest zasadna i adekwatna do wysokości pozostałych kwot z rozporządzenia. Na koniec dyskusji w zakresie spotkań informacyjnych padła propozycja wprowadzenia druków standaryzacyjnych dot. wezwań na spotkania informacyjne.

Po przerwie kawowej członkowie Rady zwrócili uwagę na konieczność podjęcia szerokich działań edukacyjnych, które w rezultacie przyczynią się do zwiększenia popularności alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz wzrostu liczby spraw kierowanych do mediacji. Sędzia Teresa Bodys wyraziła wolę przeprowadzenia szkolenia nt. spotkań informacyjnych, które miałyby się odbyć na zaplanowanym na maj Spotkaniu Sędziów Koordynatorów ds. Mediacji w Popowie. Wskazano również potrzebę zorganizowania szkoleń dla prokuratorów oraz mediatorów, aby wypracowywane przy ich udziale ugody były zatwierdzane przez sądy.

Dr Maciejewski zaproponował, aby kolejne spotkanie poświęcone było stworzeniu strategii rozwoju mediacji. Obecni przychylni się do wniosku.

Pani Dyrektor Aleksandra Rusin - Batko podziękowała za uwagi i opinie wyrażone podczas dyskusji, a następnie oddała głos Panu Doktorowi Grzegorzowi Skrobotowiczowi,

który przedstawił propozycje przeprowadzenia mediacji na etapie wykonania kary na kanwie art. 162 Kodeksu karnego wykonawczego.

Dr Skrobotowicz na początku prezentacji dokonał omówienia statystyk dotyczących postępowań w sprawach karnych w sądach powszechnych zakończonych w wyniku postępowania mediacyjnego w latach 1998 - 2019 oraz statystyk dotyczących liczby osób skazanych, wskazując że liczba ta sukcesywnie spada (2012 – 77147, 2018 - 64844). W dalszej części prezentacji wymienił podstawowe regulacje prawne, zawierające przepisy o mediacji karnej, tj. art. 67 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego i art. 53 § 3 Kodeksu Karnego.

Podczas prezentacji wywiązała się dyskusja nt. art. 162 KKW, w którym istnieje zapis „sąd (...) uwzględnia ugodę zawartą w wyniku mediacji”. W doktrynie przyjęto pogląd, iż obowiązek uwzględnienia ugody zawartej w wyniku mediacji odnosi się do porozumienia zawartego jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego lub jurysdykcyjnego. Pani Sędzia Bodys uznała przepis za niejasny, gdyż jej zdaniem przeprowadzenia mediacji na etapie postępowania wykonawczego nie można wykluczyć. Dr Skrobotowicz podzielił jej stanowisko, iż strony można skierować do mediacji również na etapie postępowania wykonawczego. Ponadto dodał, że postępowanie wykonawcze to nie tylko kara pozbawienia wolności, ale również m.in kara grzywny. Dr Skrobotowicz poruszył także kwestię organu kierującego strony do mediacji oraz wymienił typy mediacji, stosowane w przypadku, w którym jedną ze stron jest osadzony.

Po przerwie obiadowej Pan dr Skrobotowicz przedstawił propozycje zmian w przepisach. Pierwsza z nich to wprowadzenie w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków skarbu państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 663) zapisu, że to organ kierujący na mediację powinien ponieść jej koszty (tj. odpowiedni sąd). Kolejna proponowana zmiana to wysokość wynagrodzenia mediatora, która powinna być podniesiona i skorelowana z np. minimalną krajową lub średnim wynagrodzeniem.

Ostatni pomysł nie spotkał się z aprobatą członków Rady. Którzy w większości opowiedzieli się za ryczałtem, jako rozwiązaniem akceptowalnym i możliwym do uchwalenia.

Po prezentacji dra Skrobotowicza ustalono kolejny termin posiedzenia Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, wskazując datę 3 czerwca 2020 r.

Następnie, w celu realizacji propozycji działań, powołano następujące grupy robocze IV Kadencji Rady, zajmujące się odpowiednio: propozycjami zmian legislacyjnych, instytucją spotkań informacyjnych oraz rewizją obecnych dokumentów Rady.

1. Grupa I (art. 162 KKW)

przewodniczący – dr Grzegorz Skrobotowicz

członkowie - Teresa Bodys, Włodzimierz Broński, Magdalena Grudziecka, Katarzyna Zimmer - Drabczyk

2. Grupa II (spotkania informacyjne)

przewodniczący – r.p. Andrzej Misiak

członkowie - Teresa Bodys, Tomasz Parkasiewicz

3. Grupa III (dokumenty Rady m.in. Standardy Szkolenia, Kodeks Etyki)

przewodniczący - Janusz Kaźmierczak

członkowie: Magdalena Grudziecka, dr Grzegorz Skrobotowicz, Katarzyna Zimmer - Drabczyk

Ustalono, że nieobecni na posiedzeniu członkowie Rady otrzymają maila z informacją o kolejnym spotkaniu oraz prośbą o dopisanie się do minimum jednej grupy roboczej, których członkowie będą pracować zdalnie. Zostaną także poinformowani o tym, że kolejne posiedzenie Rady zostanie poświęcone zebraniu pomysłów dot. ustalenia strategii dla mediacji, o nadesłanie których także zostaną poproszeni.

Na zakończenie głos zabrała Pani Sędzia Aleksandra Rusin - Batko – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich, która podziękowała wszystkim za obecność oraz aktywny udział w spotkaniu, jednocześnie zwracając się z prośbą o zaangażowanie w prace Rady w powołanych grupach roboczych, jak też o przemyślenie

pomysłów, które mogłyby stanowić podstawę do ustalenia strategii dla mediacji w dłuższej perspektywie.

Wobec wyczerpania porządku obrad, posiedzenie zostało zakończone o godz. 15.00.

Magdalena Grudziecka

Sekretarz

Społecznej Rady do spraw Alternatywnych

Metod Rozwiązywania Sporów przy

Ministrze Sprawiedliwości

